

JOSEP SOU

IDENTITATS ESPACIALS  
*Empar Santamarina*

2 0 2 3  
CASA DE CULTURA

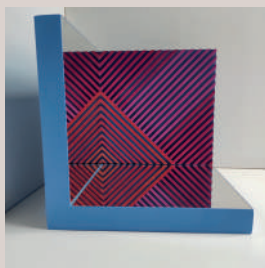


## **IDENTITATS ESPACIALS**



JOSEP SOU

**IDENTITATS ESPACIALS**  
*Empar Santamarina*



**2 0 2 3**  
CASA DE CULTURA

## ÀREA DE CULTURA / AJUNTAMENT D'ALCOI

President: Antoni Francés, Alcalde d'Alcoi

Coordinació: Raül Llopis, Regidor de Cultura

### ARTS PLÀSTIQUES/ CONSELL ASSESSOR:

A. Alberola	M. Conca	M. Navarro
E. Balaguer	C. Cortés	S. Pastor
A. Beneito	C. Dalfó	C. Perelló
S. Bofill	D. Giralt	J. Sou
M. Boix	M. Guillem	J. Tormo
J. Botella	R. Juan	F. Ventura
N. Cadenes	C. Jorques	F. Verdú
R. de la Calle	V. Luna	V.M. Vidal
J. Castejón	J. Maluquer	S. Vilaplana
F. Castro	X. Montllor	M. Zingraff

### DIRECCIÓ:

Antoni Miró

Edita: Ajuntament d'Alcoi

© Dels autors

© AMB-Disseny

© Ajuntament d'Alcoi

Maquetació: AMB i Joan PS per a Dígital[...]*Gràfic*

Traducció i correcció: Gabinet de Normalització Lingüística d'Alcoi

*Imatge portada: M't\_14, Serie Volumetries cúbiques, 2023,  
34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall*



AJUNTAMENT D'ALCOI



CENTRE CULTURAL  
MARIO SILVESTRE  
AJUNTAMENT D'ALCOI



CÀTEDRA  
ANTONI MIRÓ  
D'ART CONTEMPORANI  
UNIVERSITAT D'ALACANT

AJUNTAMENT D'ALCOI  
AJUNTAMENT D'OTOS

GENERALITAT  
VALENCIANA



ELS AUTORS CEDEIXEN VOLUNTARIAMENT ELS DRETS DE REPRODUCCIÓ

# LES IDENTITATS ESPACIALS D'EMPAR SANTAMARINA

*«...si vols escoltar quan canta la teua ànima,  
fes el silenci al teu voltant»*

*A. Graf*

Segurament serà açò. La cadència, en la veu d'**Empar Santamarina**, ens agombola en la corda desmaiada d'un instant de gràcia. Les propostes de l'artista són com les cançons harmonioses vinclades al ponent càlid de la membraça, de l'estímul i del coneixement. Sí, del coneixement. No només hi ha, a les *pintures* de Santamarina, calidesa, infinitud de la mirada o preludis cordials..., també hi ha aprofundiment en les estances de la memòria: allà on es guarden el secrets ingràvids, però subtils, d'un voler pregon i carismàtic, o de tantes coses que viatgen al si del vertigen. O, fins i tot, pot ser purament la vida (senzilla i corrent) que a tants ens interessa, perquè ens justifica, encara que només siga a causa de l'esguard, sempre alterat, del record.

Volumetries i geometries juguen, des del mur, recercant la matèria còmplice dels nostres ulls esbatanats. I ens fem xiquets quan furguem la idea del muntatge damunt la catifa a la saleta d'estar en la llar de l'àvia. Quin goig! Quanta sort! Tota obra concorda amb la beatitud de l'escalf si ens despengem pel coster del somni. I de la voluntat de l'artista emergeix la saba que alimenta el deler, o bé qualsevol manera d'alternança feliç.

Però la bondat del quefer creatiu, o la finesa de l'exactitud i de la metàfora insurgent com a postludi circumstancial, irrompen al cor de la proposta, i nosaltres esdevenim admiradors en silenci eloqüent, tot captivats per la construcció d'un hàbitat on s'assegura el confort de la sintaxi expressiva: les valoracions són múltiples, com ho són també els cants nostrats quan ferim amb ells la carn de l'aire. Universos o, el que és el mateix, jocs per a fluir com les aigües d'un riu joiós, de pur elemental. La visió molt més enllà de l'horitzó. La terra fruitosa de l'esperança que abraça l'art quan percudeix el timpà del refinament. Art..., pur art..., naturalitat expressiva. I moltes coses més encara.

I davant de l'obra d'Empar Santamarina, restem immersos en una experiència perceptual ben complexa. Una mena d'art òptic on també Seurat, Albers o Delaunay transitaren l'espectre pictòric per acudir en favor d'una mirada renovada i força allunyada del neorealisme de l'època. Hi assistim a la percepció contradictòria amb una aguda manera d'acarar la interacció del color. La percepció volumètrica en l'extensió de les formes sincròniques i en la vastitud geomètrica -espacial-, del quadre.

I s'hi planteja, per part de l'artista, una aparent contradicció entre el fet físic de la pintura i l'efecte psicològic que aquesta precipita en nosaltres, els espectadors de l'*evidència* creativa i tan íntima. L'abast total i, ara, perceptiu, rau en la contemplació absoluta, no gaire aparent... Una obra condueix a una altra i, aquesta, a la següent en un viatge multifocal i dinàmic alhora. Possiblement -pensem-, una incursió postdadaïsta pels camins infinits d'un conceptualisme aprofundit i força enigmàtic. O una mena d'abstraccions *hard-enge* en l'entorn del conceptual analític.

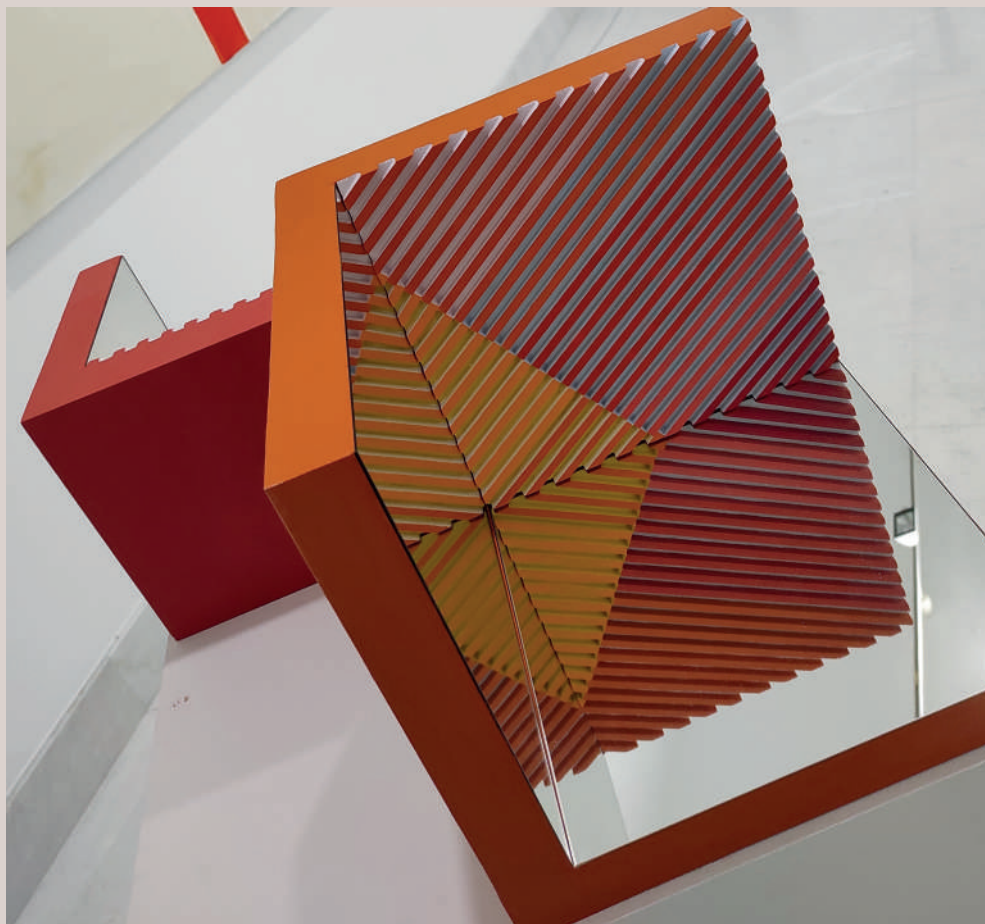
En l'exposició conviuen arquitectures -també monuments escultòrics minimalistes- on color i forma juguen de manera expressiva per a justificar l'absència de significació concreta. Jocs connotatius de llibertat altament creativa en l'ordre d'una atmosfera emocional inconcreta, quasi aleatòria o fantàstica.

Quadres analítics, els d'Empar Santamarina, d'actitud reflexiva a la fi, o de qüestionament transcendent de la matèria imbricada en l'espai concret on es revela i manifesta; com ho feren els pintors no relacionals quan foragitaren les teories de Duchamp, Newman, Reinhardt o del mateix Klein per resseguir nous camins d'il·lusió òptica.

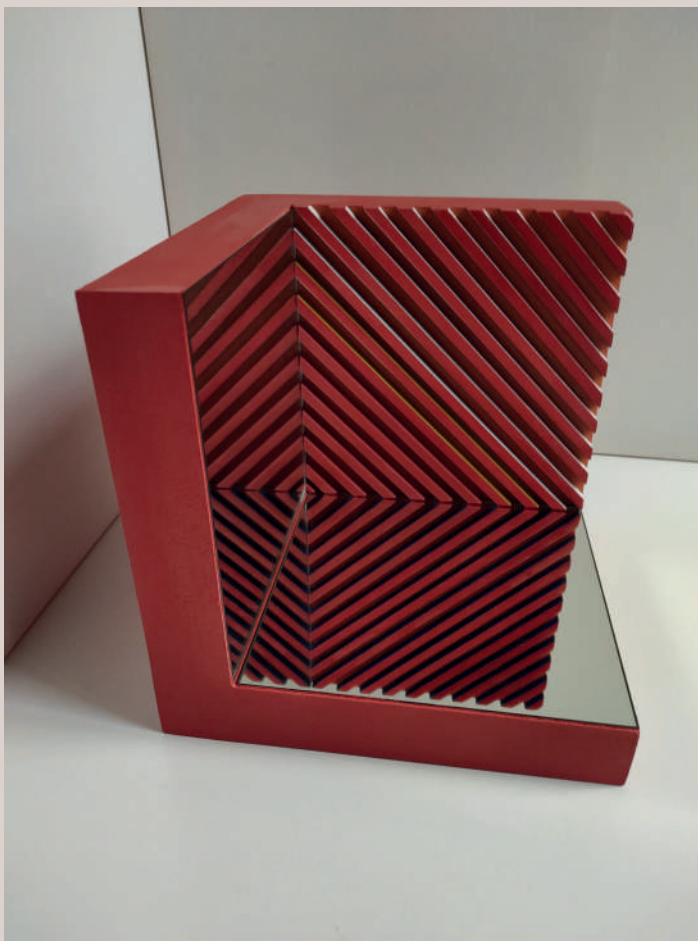
Nogensmenys, allò que ens fascina d'aquesta exposició és l'aura poètica que l'envolta. Els versos no escrits, però escoltats pels ulls de la contemplació. Metàfores no verbalitzades, però audibles. Anàfores que irrompen per anunciar-nos la importància que hem de donar al seguit de la substància formal. La metonímia -més enllà de la denominació-, on agraïm el veïnatge conceptual que les obres identifiquen. Cadència, ritme i emoció són fills del mateix cànon constructiu: la transmissió ens trasllada, per voluntat de l'artista, un univers ben complex de formes on el paisatge habita i se'ns fa metafísica auroral. La poesia ens encomana versos, ara, de fantàstica projecció eufònica.

**j. sou**

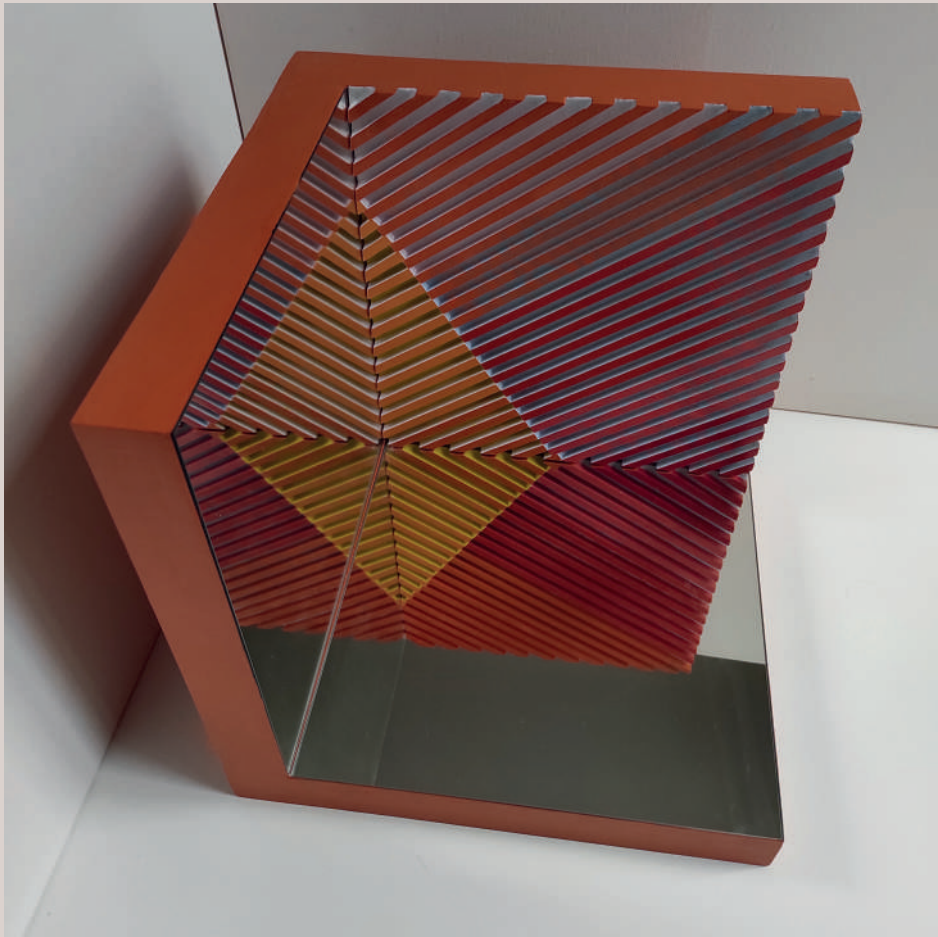




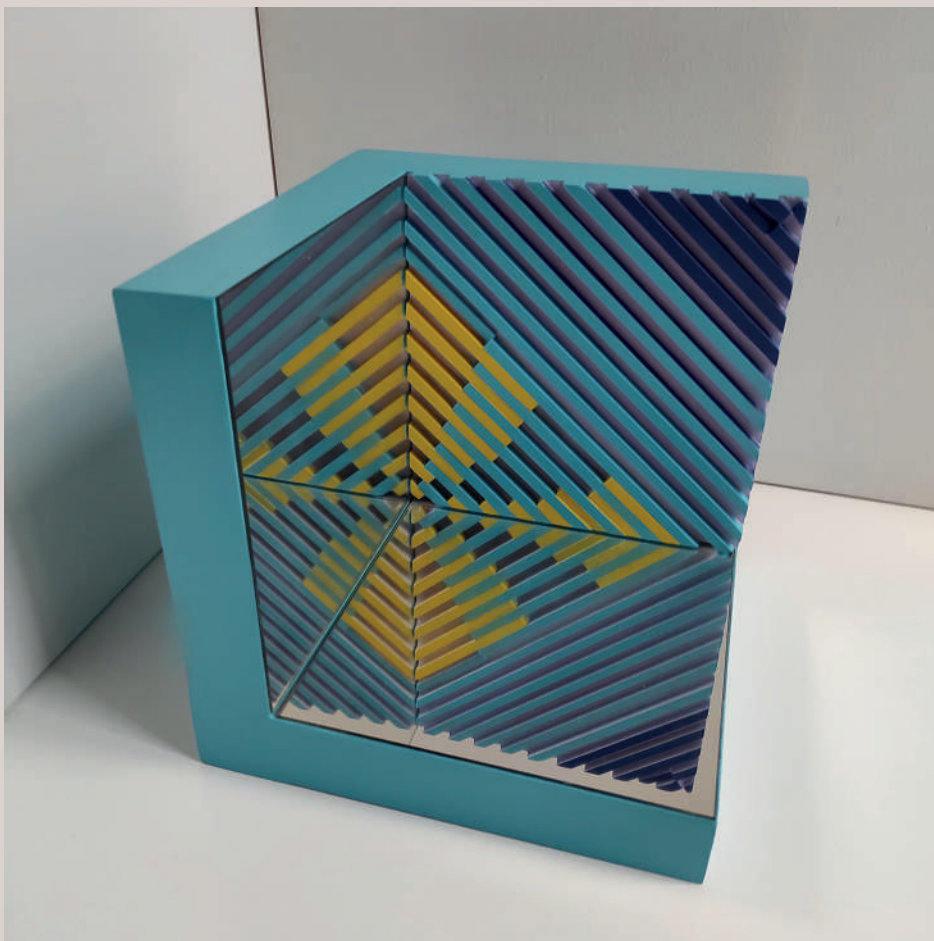
M't\_2\_4, Sèrie Volumetries cúbiques, Instal.lació, 2021, Mirall-fusta



M't\_2, Sèrie Volumetries cúbiques, 2021, 24'5 x 24'5 x 24'5 cm, Mirall-fusta



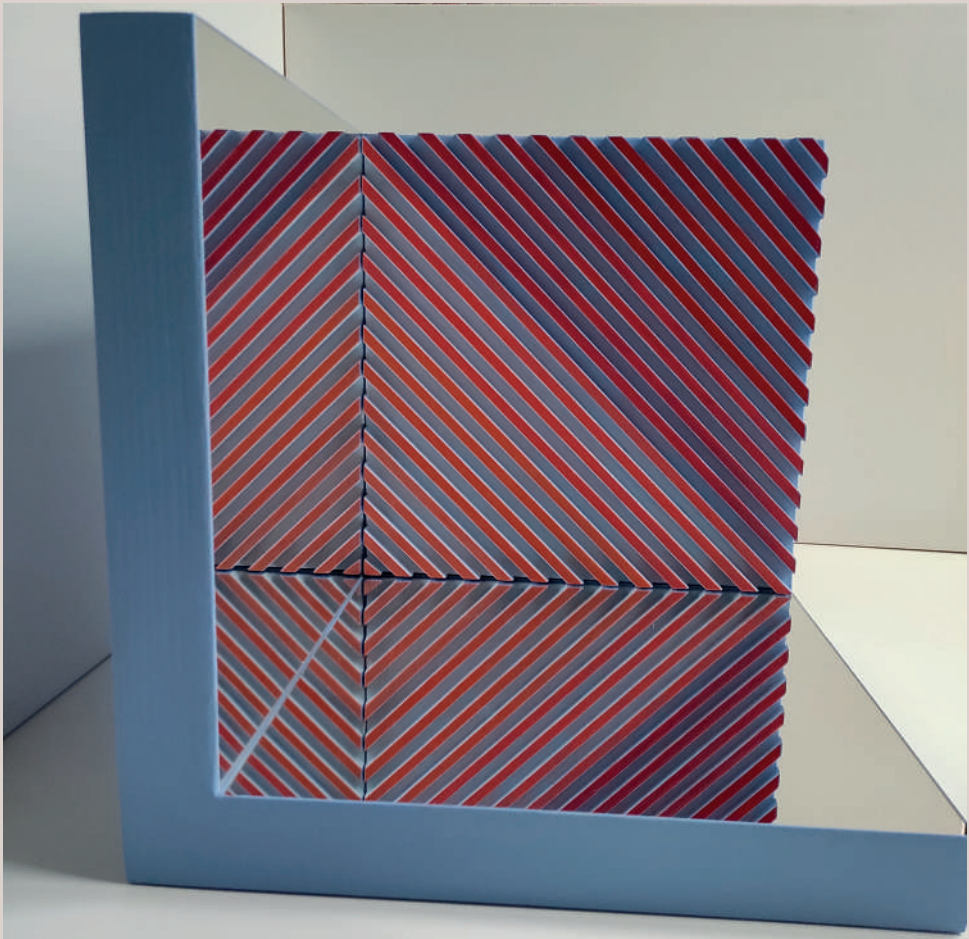
M't\_4, Sèrie Volumetries cúbiques, 2021, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta



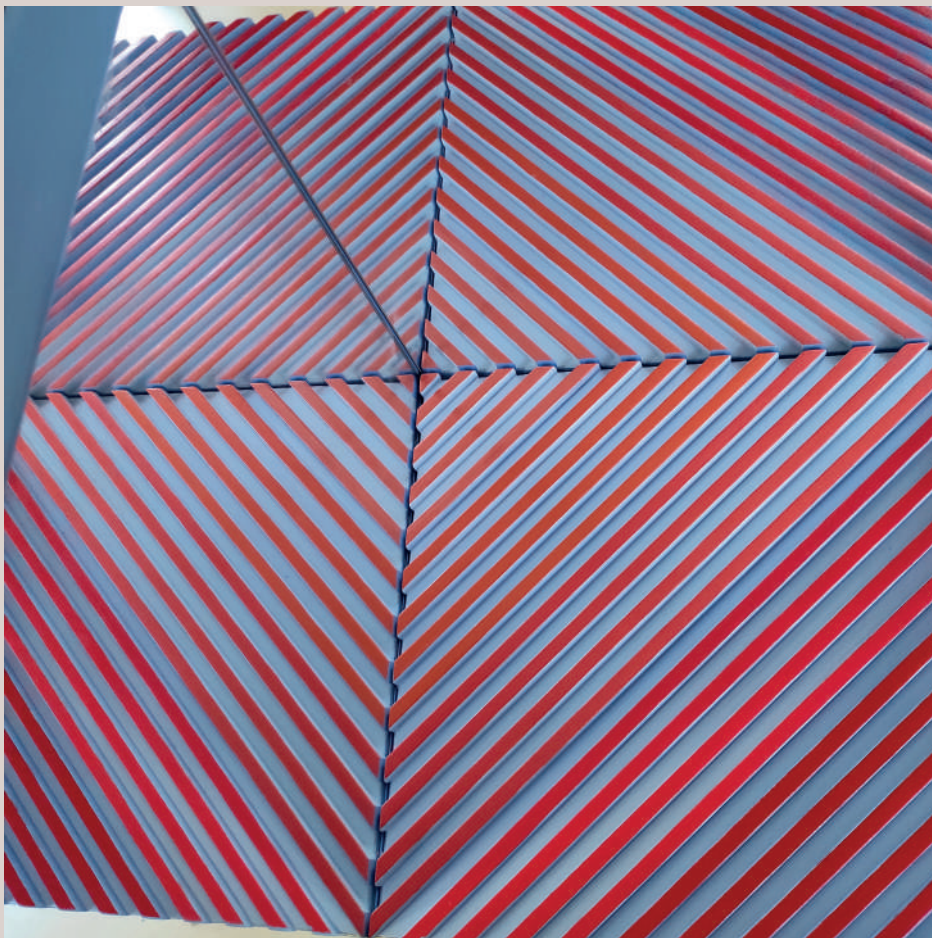
M't\_3, Sèrie Volumetries cúbiques, 2021, 24'5 x 24'5 x 24'5 cm, Mirall-fusta



M't\_3, Sèrie Volumètries cúbiques, 2021, 24'5 x 24'5 x 24'5 cm, Mirall-fusta, detall



M't\_6, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta



M't\_6, Sèrie Volumètries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall

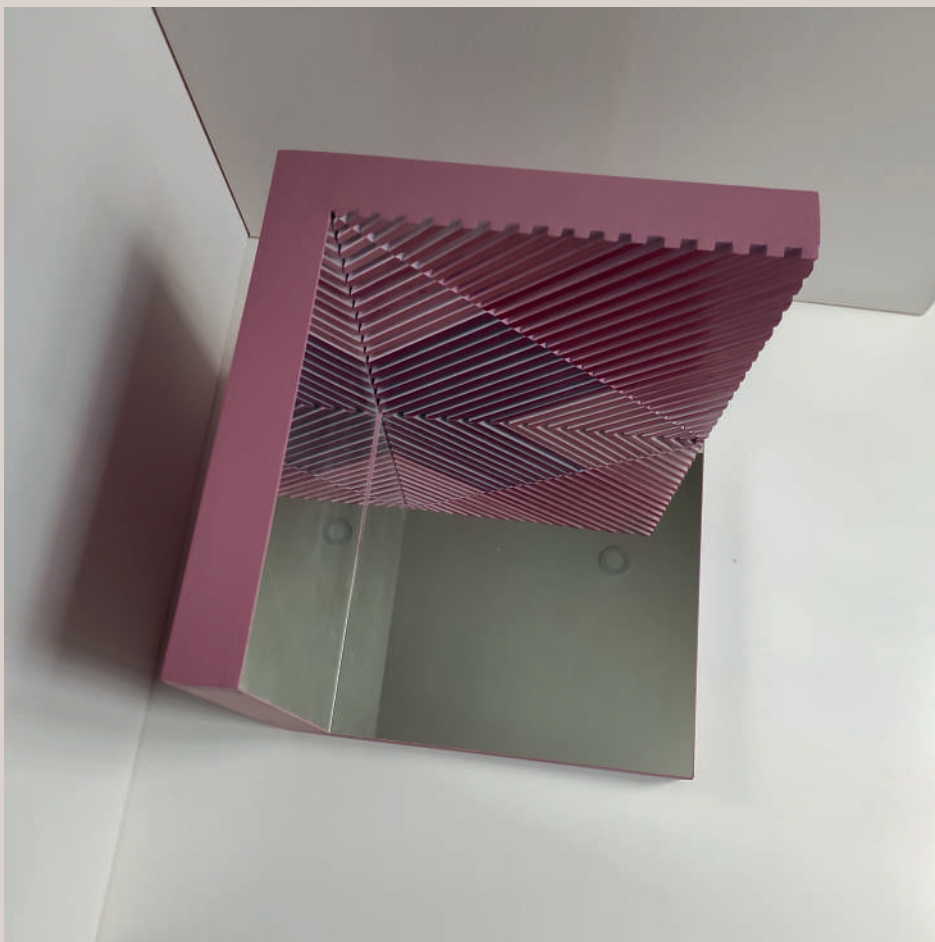


M't\_9, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta

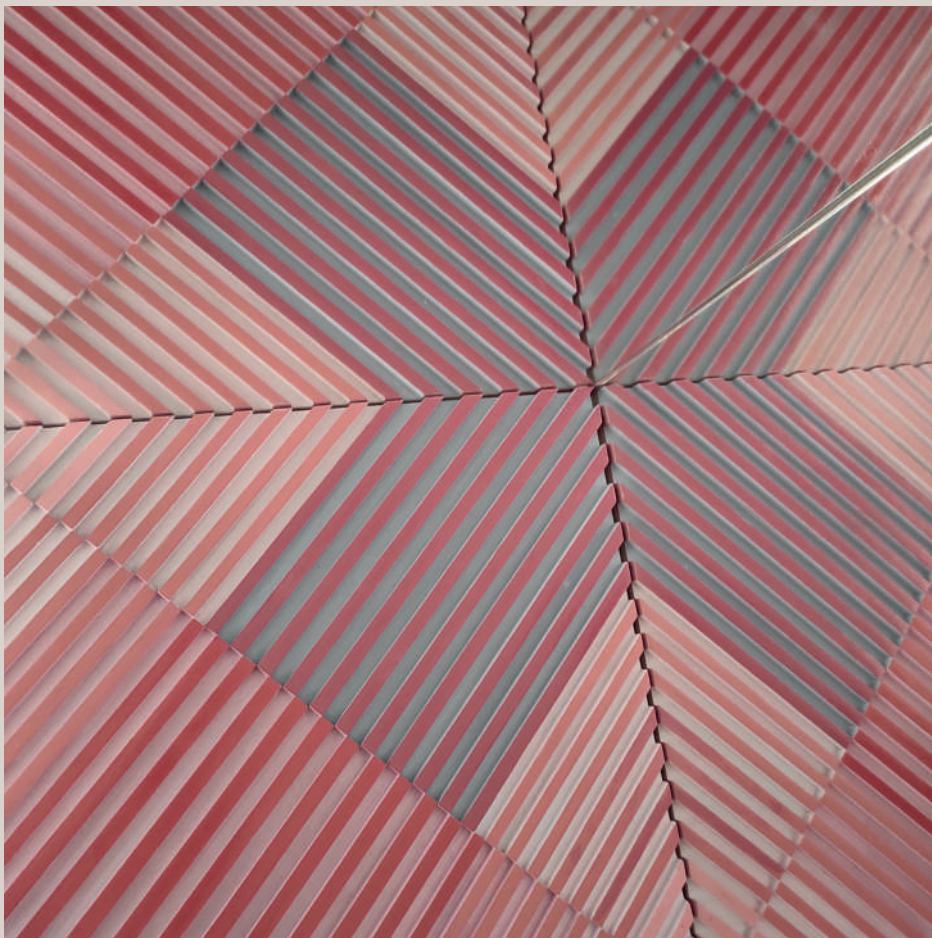




M't\_9, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall



M't\_7, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta



M't\_7, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall



M't\_10, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta



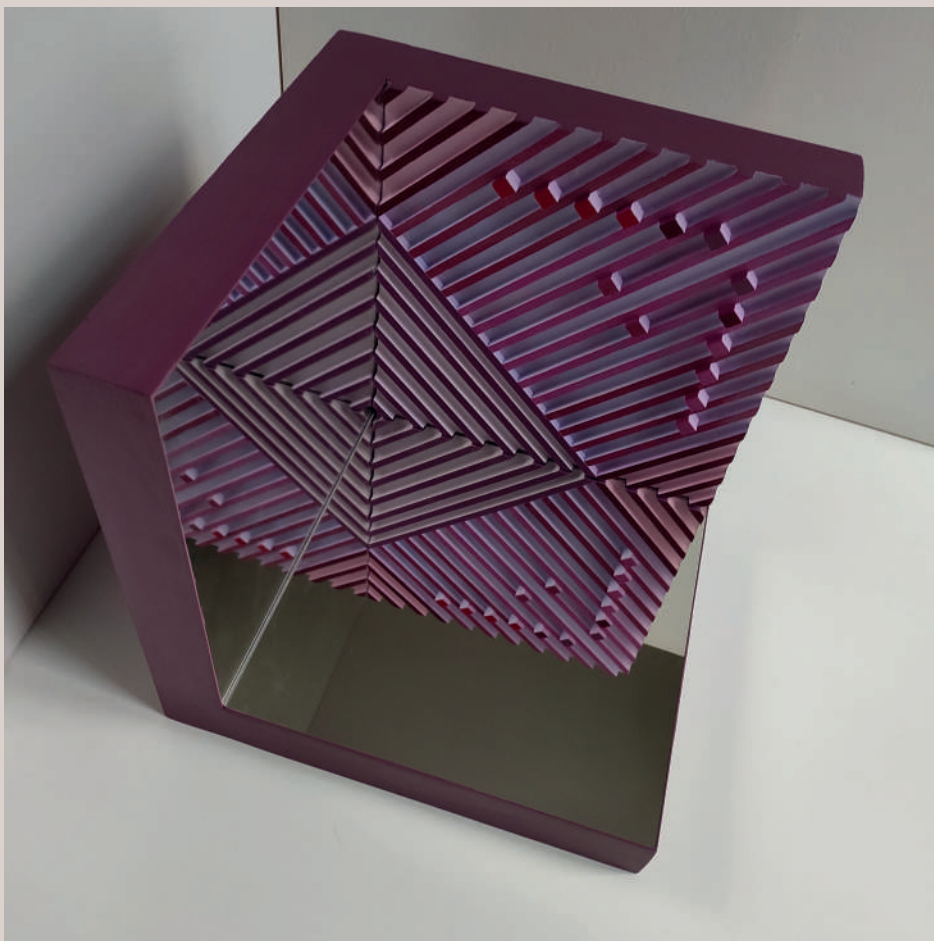
M't\_10, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall



M't\_8, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta

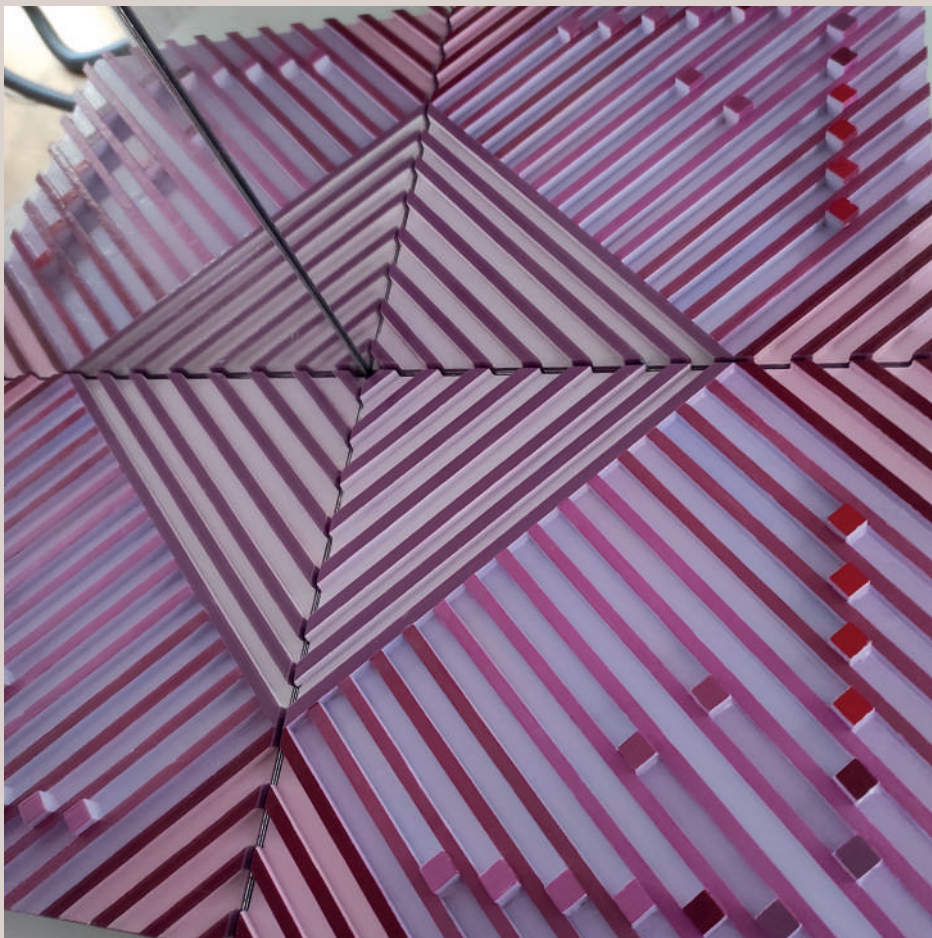


M't\_8, Sèrie Volumètries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall

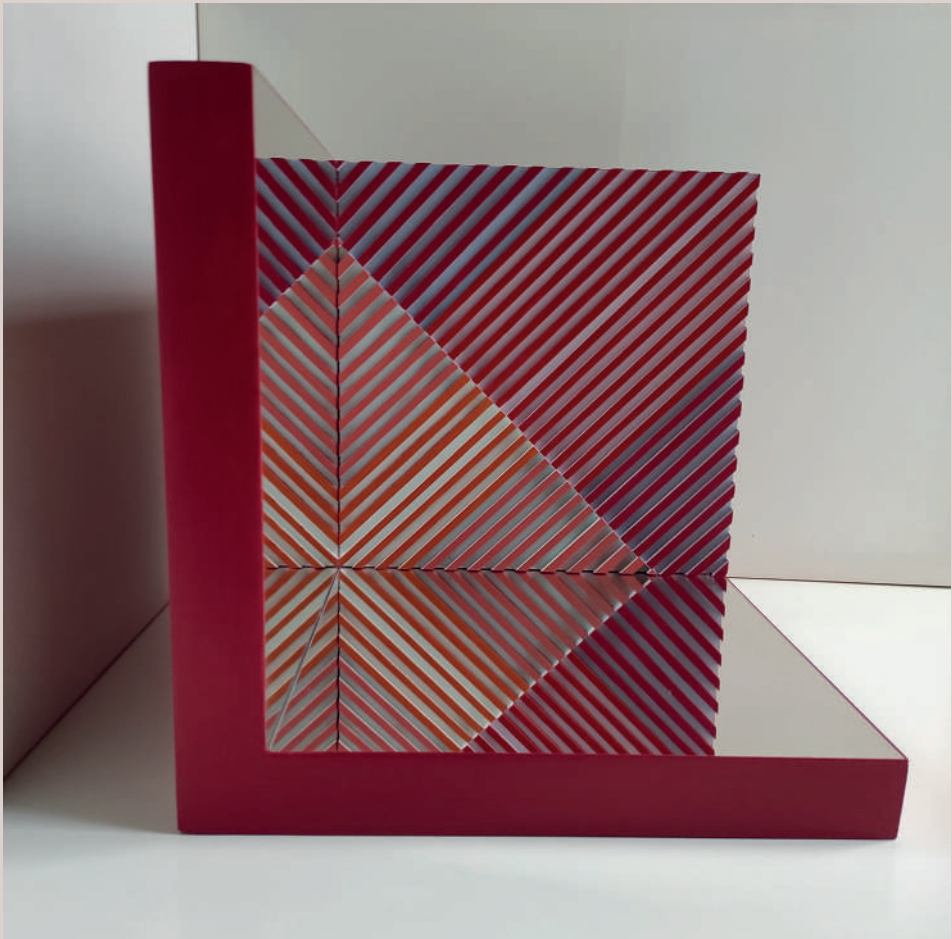


M't\_12, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 29'5 x 29'5 x 29'5 cm, Mirall-fusta

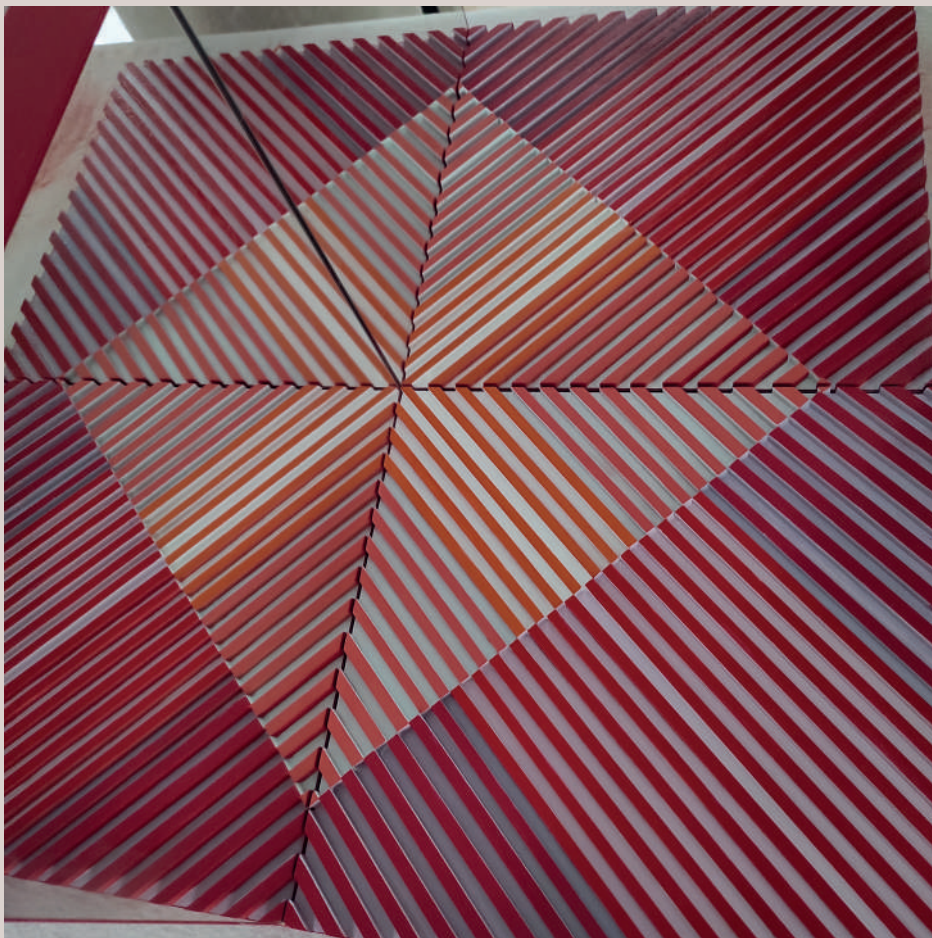




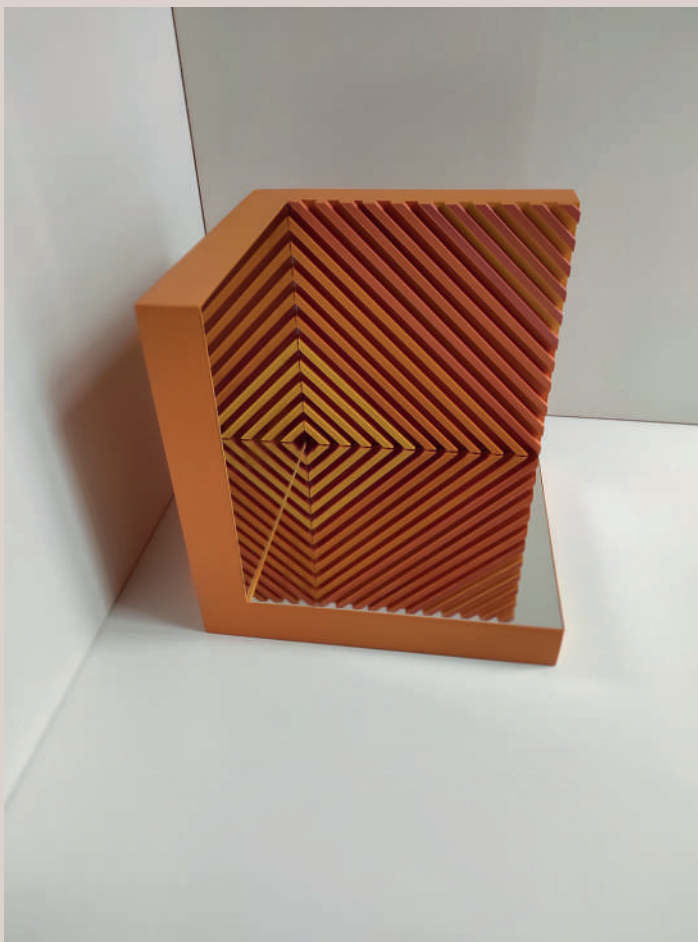
M't\_12, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 29'5 x 29'5 x 29'5 cm, Mirall-fusta, detall



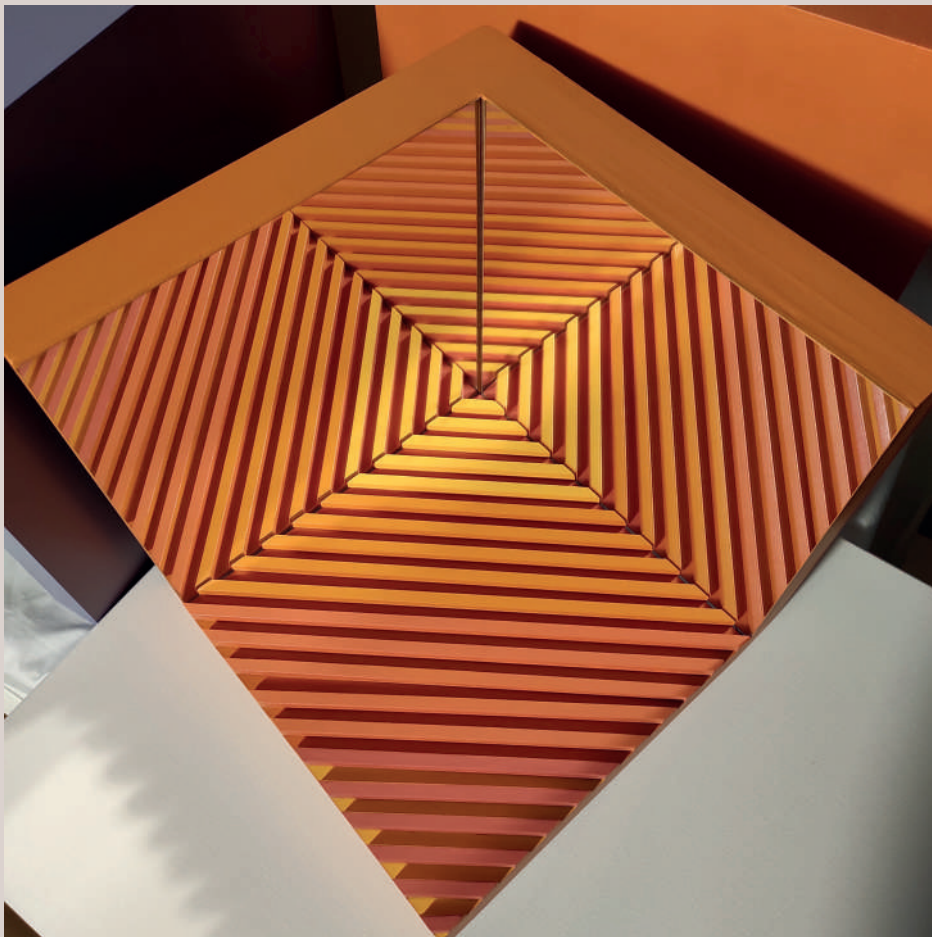
M't\_11, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta



M't\_11, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta, detall



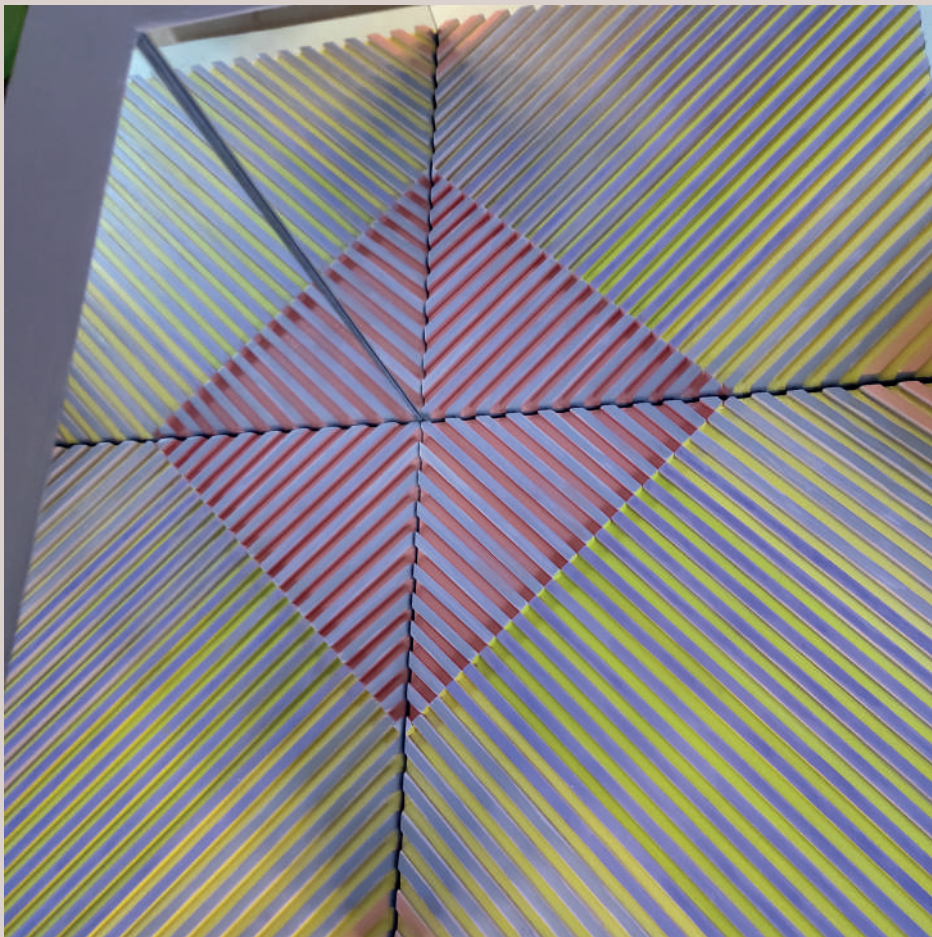
M't\_13, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 29'5 x 29'5 x 29'5 cm, Mirall-fusta



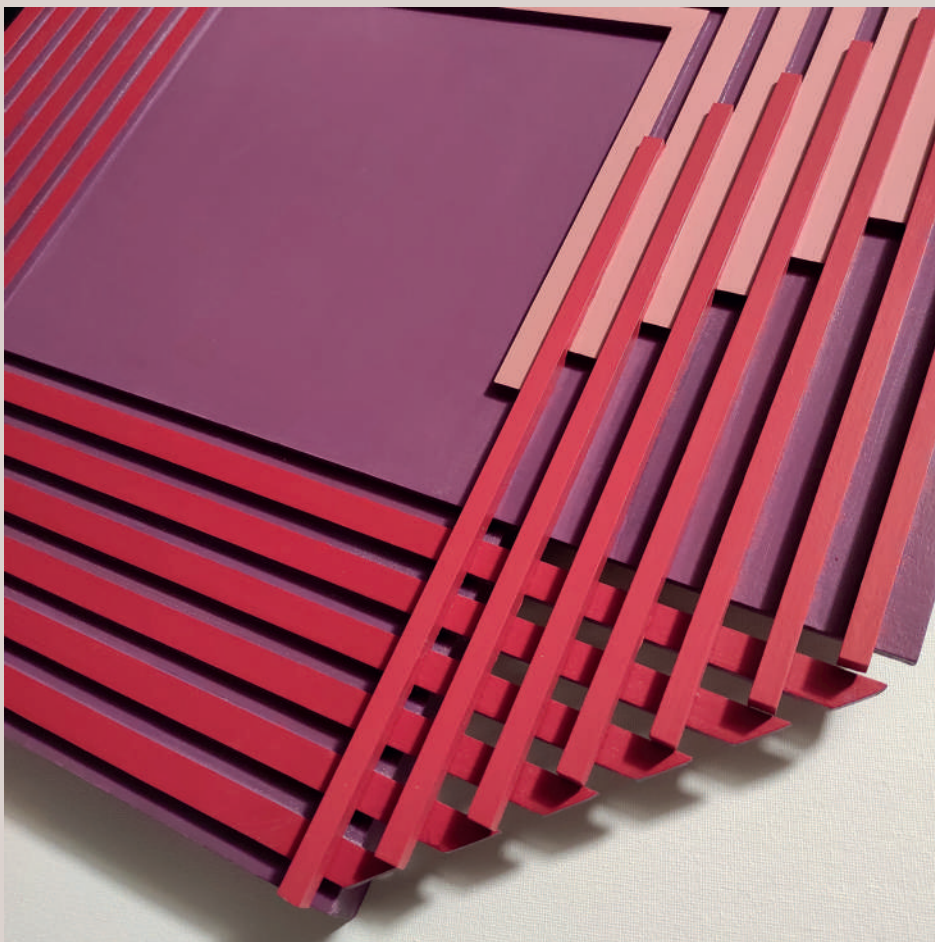
M't\_13, Serie Volumetries cúbiques, 2023, 29'5 x 29'5 x 29'5 cm, Mirall-fusta



M't\_5, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta

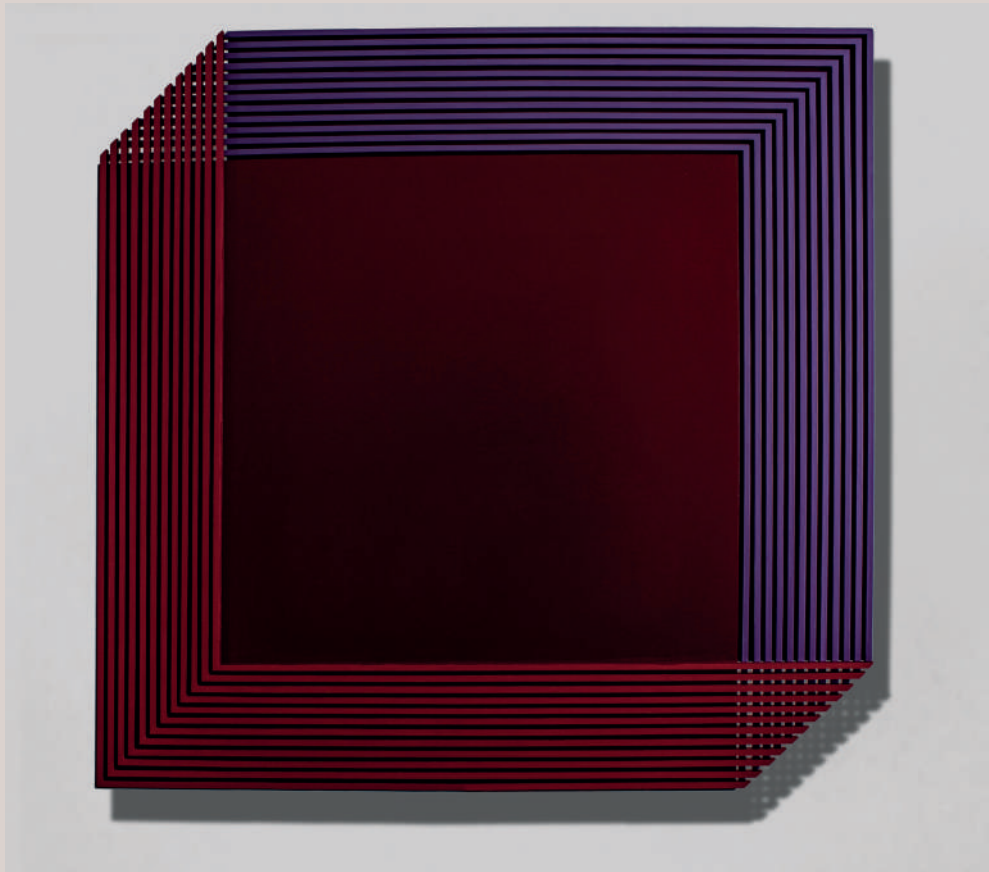


M't\_5, Sèrie Volumetries cúbiques, 2023, 34'5 x 34'5 x 34'5 cm, Mirall-fusta detall



Geometries cúbiques\_10, Sèrie Volumetries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 52 x 52 x 4,5 cm, Fusta, detall

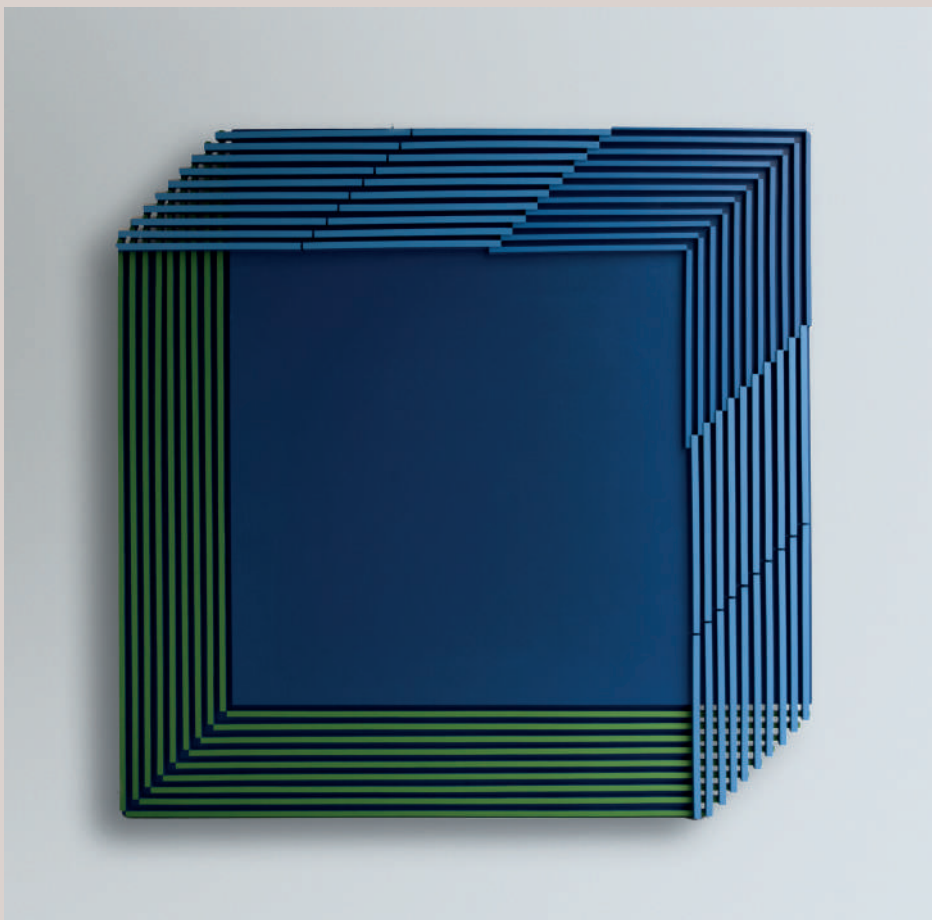




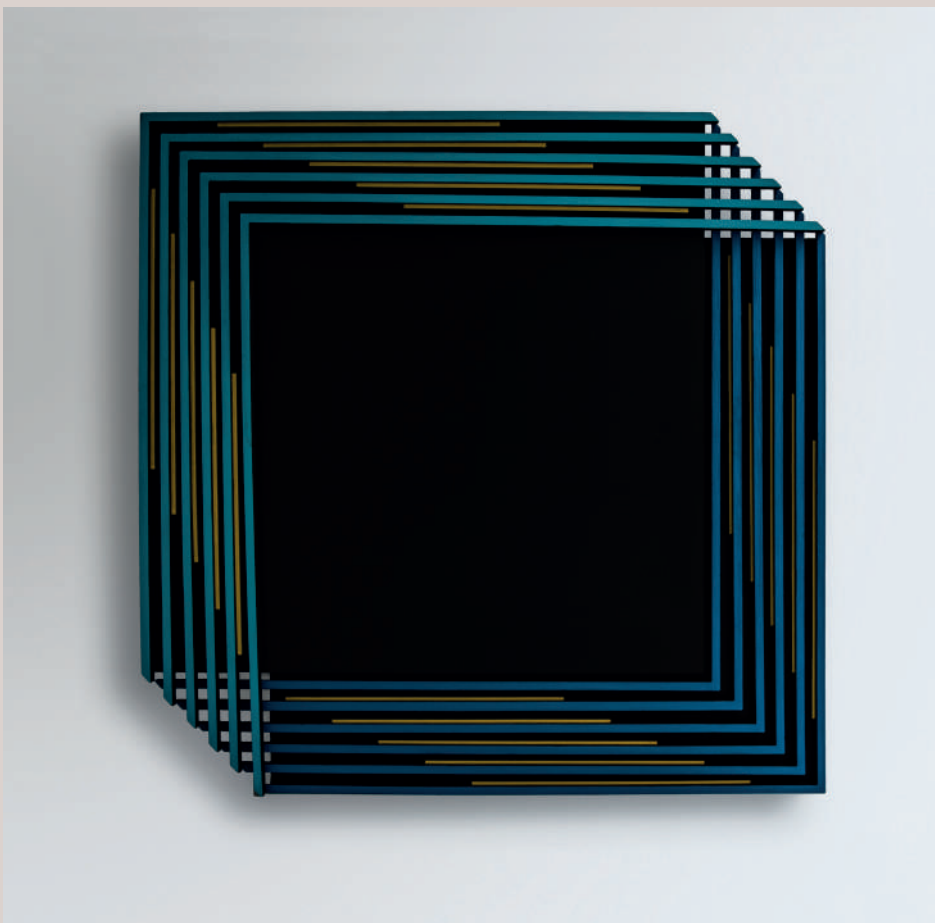
Geometries cúbiques\_4, Políedric Berlanga, prohibir prohibir, 2022, 121 x 121 x 4,5 cm, Fusta



Geometries cúbiques\_5, Sèrie Volumètries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 107 x 107 x 4,5 cm, Mixta fusta



Geometries cúbiques\_6, Sèrie Volumetries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 107 x107 x 4,5 cm, Mixta fusta



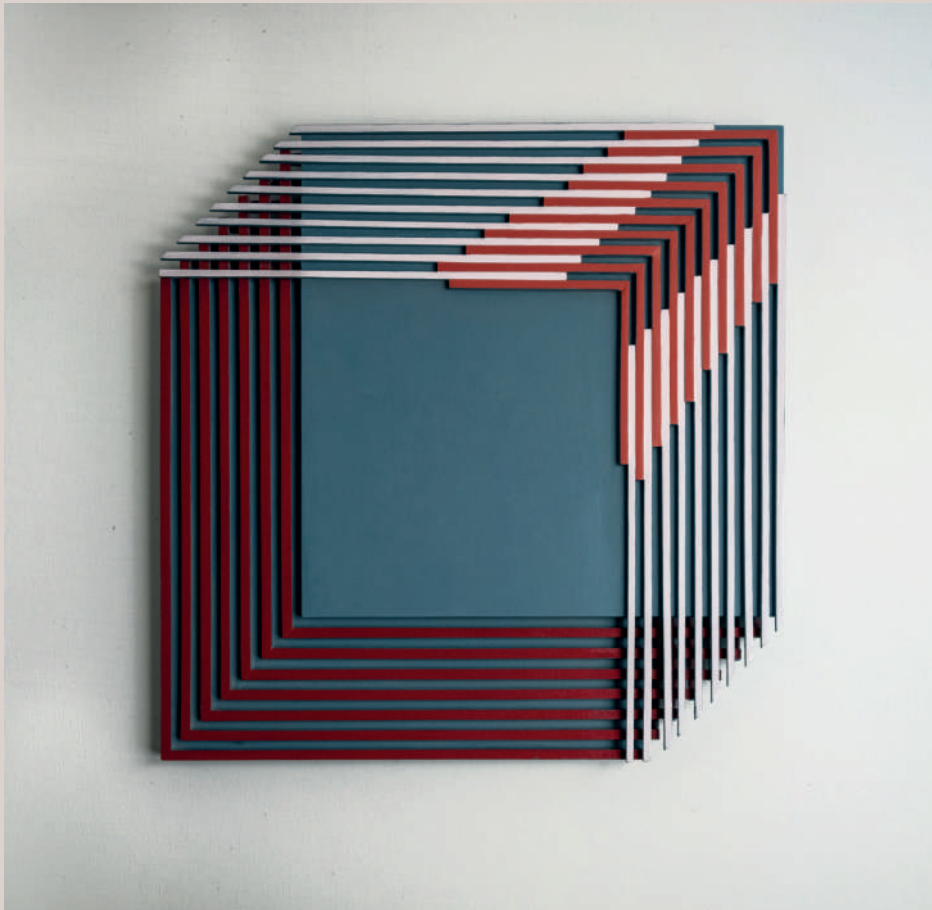
Geometries cúbiques\_8, Sèrie Volumètries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 73 x 73 x 4,5 cm, Mixta fusta



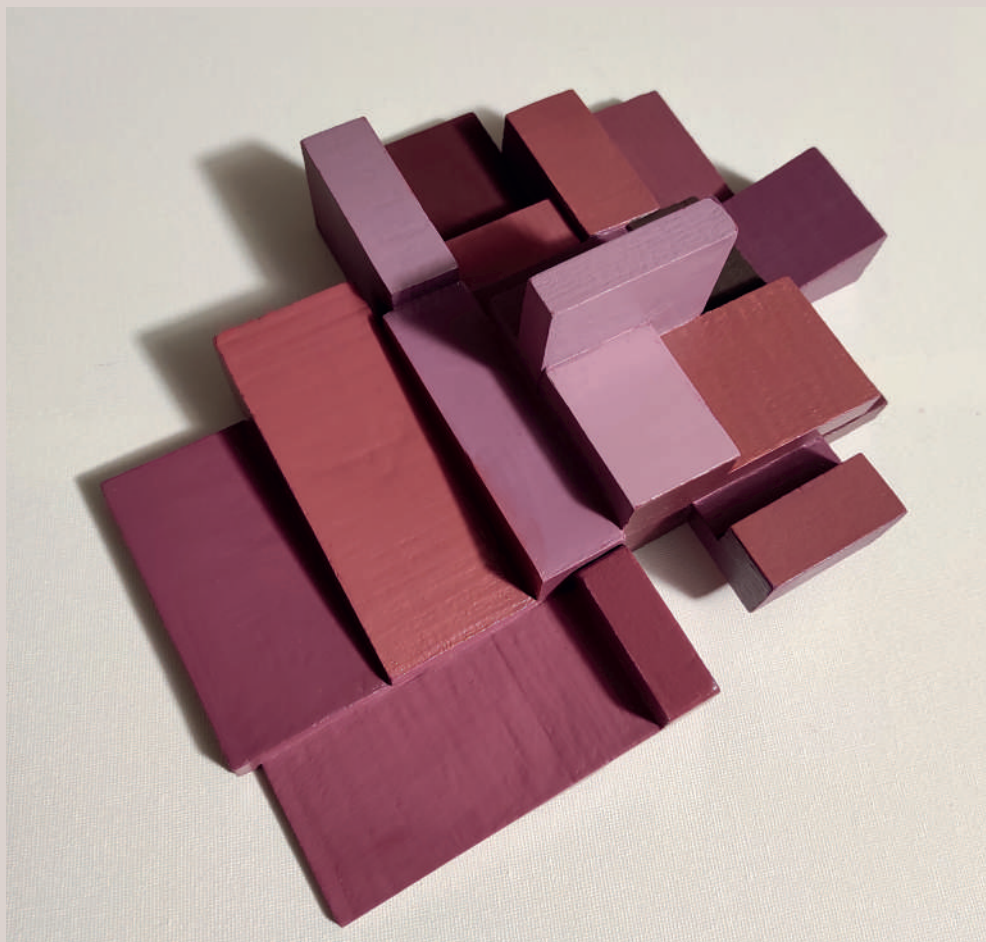
Geometries cúbiques\_7, Sèrie Volumetries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 73 x 73 x 4,5 cm, Mixta fusta



Geometries cúbiques\_11, Sèrie Volumetries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2023, 51 x 51 x 4,5 cm Mixta fusta

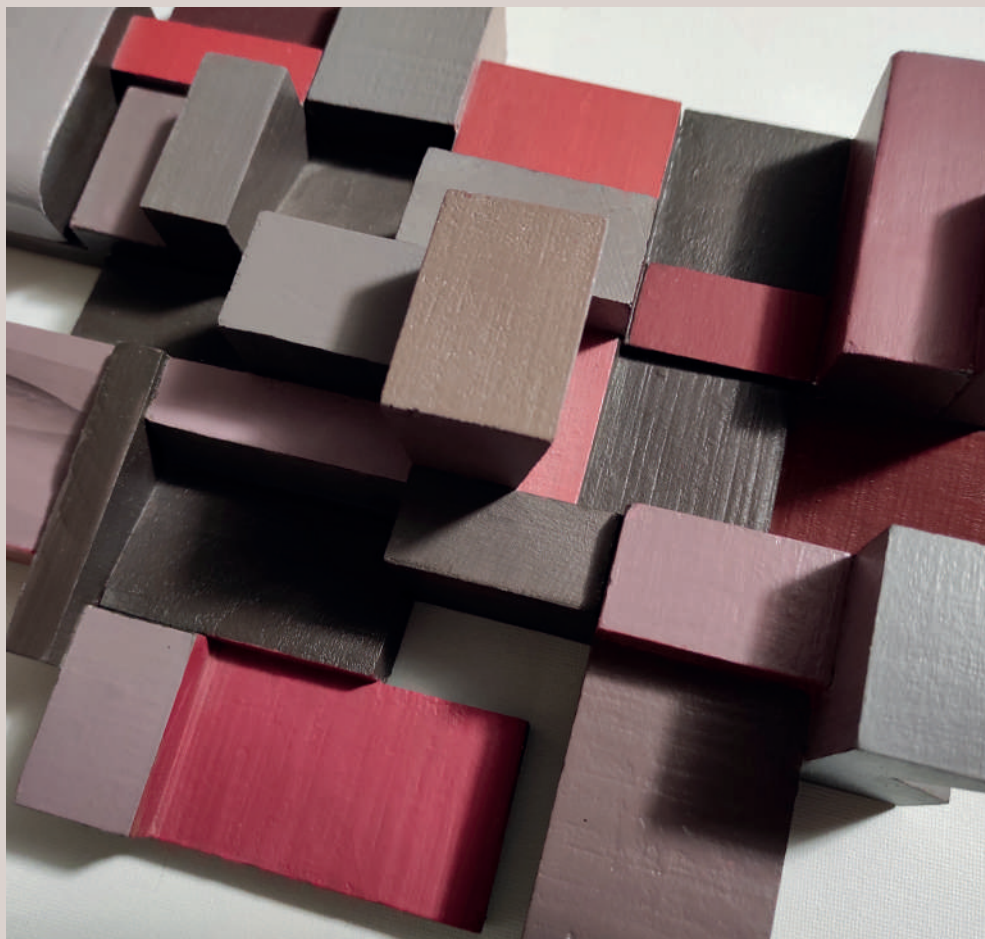


Geometries cúbiques\_3, Sèrie Volumètries cúbiques – il·lusions paradoxals, 2021, 38,5 x 38,5 x 3 cm, Mixta fusta

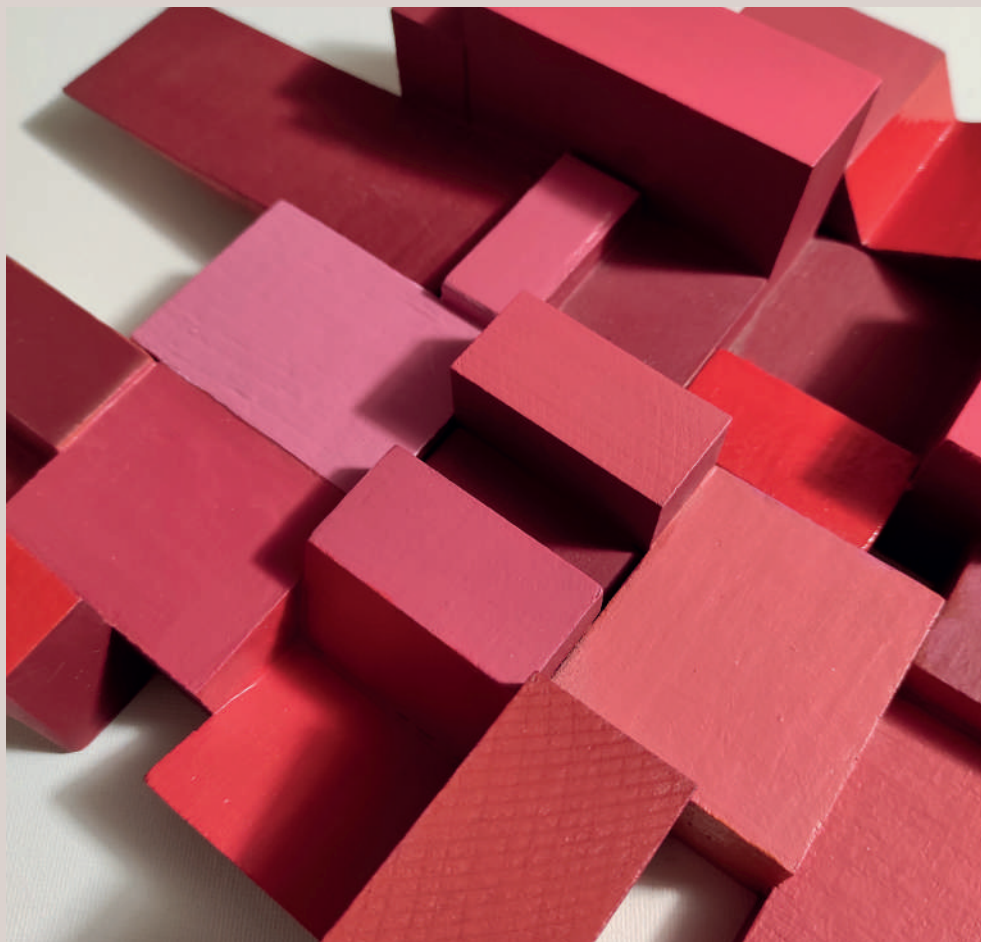


Volumetria, Aïllat-4, Sèrie Espais aïllats, 2021, 24,5 x 21 x 8,5 cm, Fusta reciclada

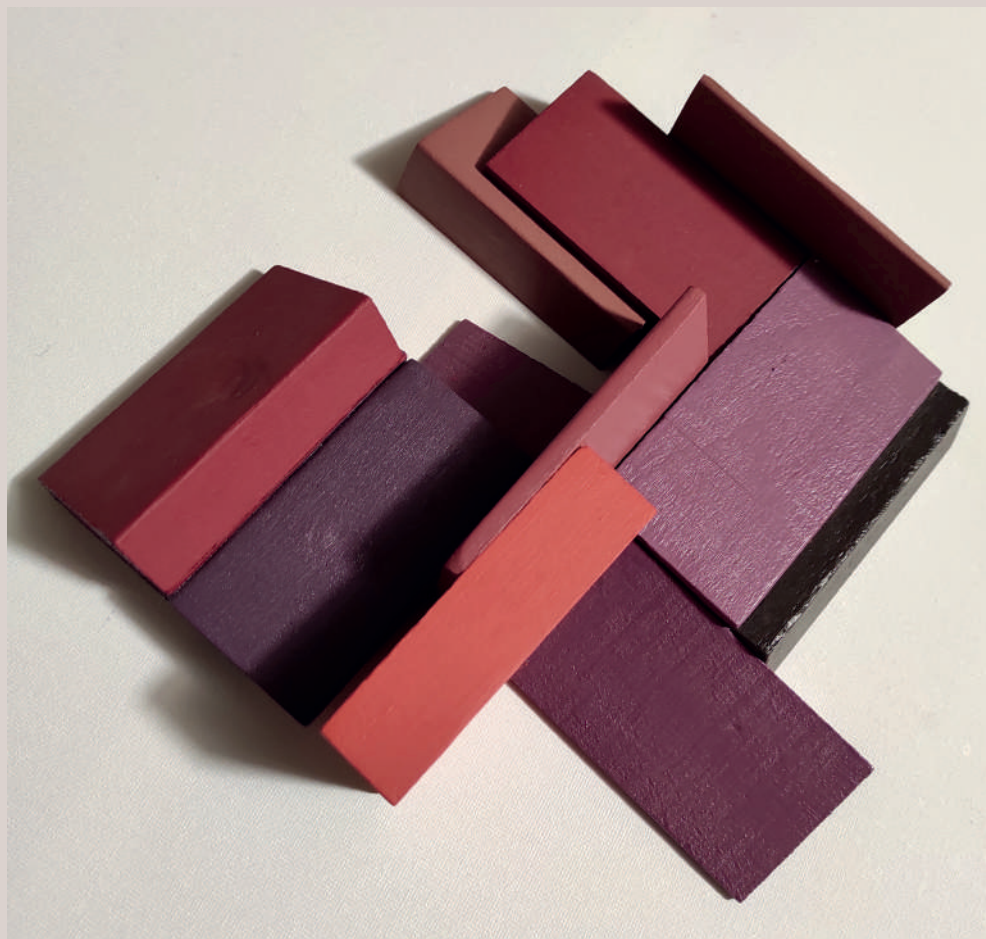




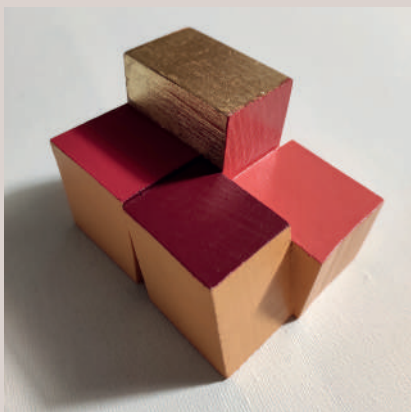
Volumetria, Aïllat-2, Sèrie Espais aïllats, 2021, 35 x 26 x 9 cm, Fusta reciclada



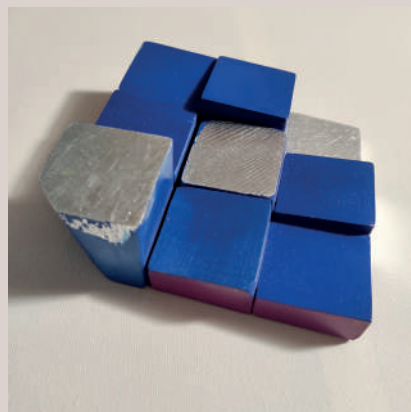
Volumetria, Aïllat-1, Sèrie Espais aïllats , 2021, 29 x 23 x 6 cm, Fusta reciclada



Volumetria, Aïllat-8, Sèrie Espais aïllats, 2022, 5 x 21 x 20 cm, Fusta reciclada



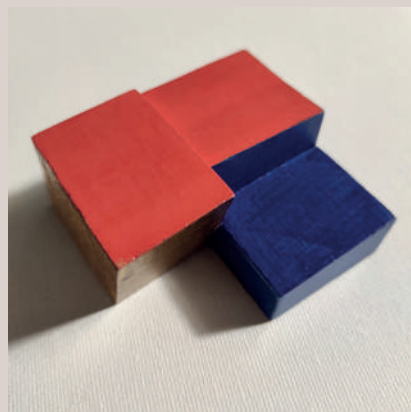
Volumetria penjada\_9, 6,5 x 8,5 x 5,5 cm



Volumetria penjada\_3, 13,5 x 13,5 x 4,5 cm

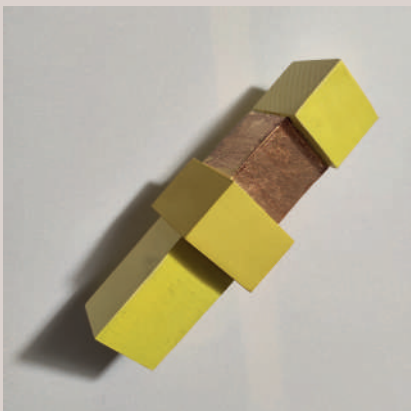


Volumetria penjada\_5, 14 x 14 x 3,5 cm



Volumetria penjada\_6, 6,5 x 6,5 x 3,5 cm

Sèrie Volumetries penjades, 2020, Fusta reciclada



Volumetria penjada\_8, 15,5 x 4,4 x 4 cm

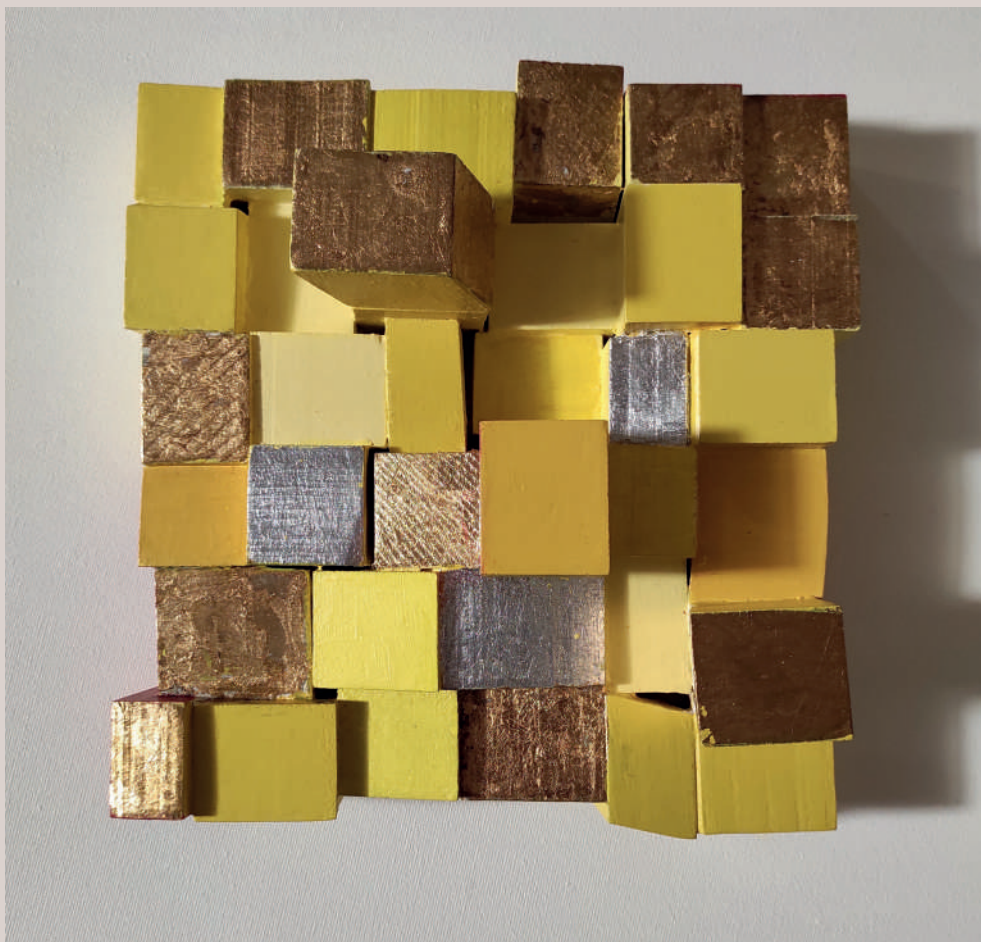


Volumetria penjada\_12, 12 x 10 x 5,5 cm

Sèrie Volumetries penjades, 2020, Fusta reciclada



Volumetria E\_p\_3 Sèrie Espais construïts, 2021, 13 x 25 x 8 cm, Fusta reciclada



Volumetria penjada\_1, Sèrie Volumetries penjades, 2020, 22 x 20 x 7 cm, Fusta reciclada



## EMPAR SANTAMARINA

Llicenciada en 1986,  
Facultat de San Carlos,  
València. Becada per la  
Universitat Internacional  
Menéndez Pelayo, 1986;  
per Bancaixa, FPI  
(Formació Personal  
Investigador) en 1987 i  
pel Ministeri d'Educació i  
Ciència, FPI, 1988. DEA-  
Estudis Avançats  
Restauració i Conservació  
de Béns Culturals, 2000,  
UPV.

### *Seleccions, premis, fires i accions:*

2021 Fundació Bancaixa - V Bialn CVO València.  
2021 Acció - Fem Art/Art al fem, #femarttrsh,  
#femartalfem, València.  
2019 IV Bialn València Ciutat Vella Oberta, CCCC,  
València.  
2017 Fundació Anzo, València.  
2016 XIII Premio Nacional de Cerámica, ATC, CD,  
catàleg.  
2014 Bialn Russafart 2014, València, catàleg.  
2013 40ème Salon International Val d'Or, Meillant,  
Francia.  
Acció - yoexpongoenlreina, Museu Reina Sofia.  
Saló d'Exposicions Museum of the Américas, Miami.  
Fiarte 2013, Granada.  
Saló Internacional de Mujeres Artistas, Granada.  
2012 Saló de Dibuix i Pintura, Grand Palais-Champs-  
Elysées, Paris, catàleg.  
I Trobada Internacional - Arts Plàstiques, Mèxico.  
Fira Internacional Art, Parallax AF, Nova York, USA.  
30ème Salon International Peinture et Sculpture, Vittel,  
Francia.

Certamen Internacional 11th Lessedra World Art Print  
Annual, Sofía, Bulgària, catàleg.  
Fira Internacional Art, Chelsea Old Town Hall, Parallax  
AF, Londres. UK.  
IX Fira Art Contemporani Arteria, Huesca.  
Finalista - Premi Nacional de Pintura Club Rotary  
València Centre, València, catàleg.  
2011 Internacional Painting&Mixed Media Competition,  
Sofía, Bulgària, catàleg.  
Fira Internacional Art - Jardins del Túria, València.  
2009 Reial Societat Valenciana d'Agricultura, València.  
2008 Fira Internacional Moble, Art i Decoració, València.  
Finalista - X Conurse Pintura Milagros Mir, Catarroja,  
València.  
Primer premi, X Certamen de Pintura Vicente  
Hernández, València, catàleg.  
2005 Tercer premi Pintura de la Fundació Agricultura i  
Medi Ambient, València, catàleg.

### *Obres en col·leccions públiques i privades:*

2020 Espai40 Galeria d'Art, València, Santiago de Chile.  
2019 Fundació Caixa Rural, Vila-real, Castelló.  
Càtedra Bayer Crop Science Universitat Politècnica de  
València.  
2014 Diputació de Castelló.  
La Casa del Caribe, Ministerio Cultura Cuba, Santiago  
de Cuba.  
2013 Ateneo Mercantil, València.  
Ajuntament d'Onda.  
2012 Diari Levante, València.  
MIC Mazatland International Center, Mèxico.  
Rochester Contemporary Art Center, Nueva York.  
2011 Fundació FIVE.  
Ajuntament de Requena.  
2010 Fundació Dasyc.  
2009 Palau de la Música i Congressos de València.  
Aj. València.  
2008 Rosalia Sender Galeria d'Art.  
2006 Fons de Patrimoni Artístic de la Universitat  
Politécnica, València.  
2005 Galeria Nadir i Grup Bancaixa, València.

### ***Exposicions individuals, destaquem:***

- 2021 Fets i desfets, Casa Cultura, Aj. Manises, Generalitat Valenciana.  
2019 volumen.es, Sala Manuela Ballester, Ciències Socials, Universitat de València.  
Bio.en.tornos, Fundació Caixa Rural, Castelló.  
Harmonia, Sala d'els Vilaragut, Aj. d'Alaquàs, València.  
2017 Quinze anys d'expressió, Espacio40 galeria d'art, València.  
2014 Espais de llibertat, Museu de Belles arts, Aj. Castelló.  
mar.es, Centre de Cultura, Aj. Onda, catàleg.  
2013 Fragments, Ateneo de València.  
Pintura de paisatge, Sales del Cos de Guàrdia del Castell, Aj. Peñíscola, catàleg.  
2011 Paisatges, Antic Mercat, Aj. Requena, catàleg.  
2010 Paisatges del jo, Sala d'Exposicions de les Belles Arts amb Galeria d'Art Nadir - Madrid - València.  
2009 Textures, Palau de la Música, Aj. València, catàleg.  
2008 Sobre el blau II, Espai Gimeno - Rubio & Galeria Nadir, Alacant.  
Sobre el blau I, Galeria d'art Nadir, Madrid.  
Algunes reflexions, Col·legi oficial de les Belles Arts, València.  
2007 Pintura II, Auditori Municipal Gabriel Aracil, Aj. Moixent.  
Pintura I, Museu Arqueològic d'Enguera, Aj. Enguera.  
2006 Horizon-ontos II, Galeria Nadir, València.  
Horizon-ontos I, Colegi BBAA, València, catàleg.

### ***Exposicions col·lectives, destaquem:***

- 2023 Tirant d'Art, Biblioteca Central de Gandia, Aj. Gandia, catàleg.  
Els joguets en ceràmica, Itinerant: Museu de la Rajoleria, Paiporta i Potries.  
2022 Deixant empremta, Casa Cultura, Aj. Manises-ANPEC.  
Tribut a Berlanga, Espai Carmelina Sánchez Cutillas, Aj. València, catàleg.  
Jocs de terra i foc, Casa de Cultura, Aj. Alcoi - Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani - ANPEC, catàleg.

- 2021 Transitant IV per Alcoi, Casa de Cultura, Aj. Alcoi - Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani, Universitat d'Alacant, catàleg.  
Ritme i estructura, Llotja de Sant Jordi, Aj. Alcoi - Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani, Universitat d'Alacant, catàleg.  
Retrobaments, Eka&Moor, Madrid.  
2020 Els patis de Còrdova, Fundació Aires, Còrdova.  
Transitant III, Espacio40, Galeria, València.  
Llenços i volumetries per a Llenç, Plaza Tetuan, València.  
Transitant II per Alaquàs, Sales de la torre, Castell d'Alaquàs, València.  
Som notícia, Sala d'Exposiciones Aj. Foios, València.  
2019 Transitant I, Sala d'Exposicions Manuela Ballester, UV.  
Apoderament, Sala d'Exposicions, Ciències Socials, Universitat de València.  
Leonardo da Vinci, de l'observació a la pràctica, Castell d'Alaquàs, València, catàleg .  
2018 De la paraula a la forma, Espacio40Galeria, València.  
2017 Al voltant de Mestre, Museu Nacional de Ceràmica, València, catàleg.  
Refugiarte, Sala Contrafortes, CCCC, València.  
2016 La comunicació comunicada, Fundació Anzo i Castell de Ribarroja, catàleg.  
2015 ArteFacte, o la màquina com a element de creació, Batista Esteve i Ximeno, Aljub Municipal de Ceste, Aj. de Ceste i Sala d'Exposicions del MUMAF, Manises.  
2014 El narrador d'objectes, In memoriam, Arcadi Blasco, Museu Nacional de Ceràmica, arteEnred València, catàleg.  
2013 La dona, Museu de les Drassanes, arteEnred, València, catàleg.  
2012 Art i poesia, Miguel Hernández, Castell d'Alaquàs, arteEnred, València, catàleg  
2011 Vicent Andrés Estellés, El fill del Forner... que feia versos, Itinerant, Aj. Benicarló, Aj. Benimodo i Aj. Burjassot, catàleg.





CENTRE CULTURAL  
MARIO SILVESTRE  
AJUNTAMENT D'ALCOI



AJUNTAMENT D'ALCOI



CÀTEDRA  
ANTONI MIRÓ  
D'ART CONTEMPORANI  
UNIVERSITAT VALÈNCIANA  
AJUNTAMENT D'ALCOI  
AJUNTAMENT D'ÒTOS  
GENERALITAT  
VALENCIANA





IDENTITATS ESPACIALS  
*Empar Santamarina*

Alcoi, 29 Març - 26 Maig 2023

*CASA DE CULTURA*



CENTRE CULTURAL  
MARIO SILVESTRE



AJUNTAMENT D'ALCOI

